

ERICH KÄSTNER: Příběhy z dětství i dospělosti

Po prvních čtyřech letech odešla od nás ze školy asi polovina spolužáků; opustili Tieckovu třídu a po velikonocích se zase vynořili, pyšní a s pestrobarevnými čapkami, v primách gymnásií, reálných gymnásií, reformních gymnásií, vyšších reálek a reálek. Nebyla to ta lepší půlka, ale ti nejhoupější z nich si to mysli. My ostatní jsme sice zůstali v tieckově třídě, ale duševně jsme nezaostali. Všichni vespolek jsme věděli, že na otázku „Vyšší stupeň, nebo ne?“ odpověděla otcova peněženka, a nikoliv my.

Odpověď byla dána z nepravého konce. A neobešlo se to bez trpkosti, jež zbyla v nejednom dětském srdci. Život byl nespravedlivý a nepočkal s tím ani do biřmování. Protože i z paralelní třídy přešlo mnoho chlapců do země pestrých studentských čapek, sloučili zbytky obou tříd v jedinou třídu. Náš nový třídní, kterého předcházela strašná pověst, se jmenoval Lehmann. Říkali nám, že se u něho žáci musí za rok naučit víc než jinde za dva, a tyto zprávy, jak jsme se měli přesvědčit, nebyly přehnané.

Kromě toho nám říkali, že každý týden spotřebuje jednu rákosku, a i to přibližně odpovídalo pravdě. Třásli jsme se před ním, ještě než jsme ho poznali, a třásli jsme se ještě víc, když jsme ho poznávali lépe a lépe. Vládl, až se nám z hlav a zadků kouřilo. Pan učitel Lehmann nežertoval a nerozuměl žertu. Do úmoru nás trýznil domácími úkoly, častoval nás učební látkou, diktáty a jinými zkouškami, až i ti nejhbitější a nejlepší žáci znervózněli.

Když vešel do třídy a řekl naprosto chladně : „Připravte si sešity!“, byli bychom nejraději zalezli do nejbližší myši díry. Jenže žádná díra tam nebyla, a dokonce už žádná taková, aby se do ní vešlo třicet chlapců. A že učitel Lehmann spotřeboval jednu rákosku týdně, bylo pravda jen napůl. Spotřeboval dvě.

Pan učitel Lehmann měl pevné předplatné na dennodenní výbuchy vzteku. Zmocňovala se ho zlost tváří v tvář líným žákům, drzým žákům, hloupým žákům, němým žákům, zbabělým žákům, zatvrzelým žákům, šeptajícím žákům, plačícím žákům a zoufalým žákům. A kdo z nás jednou či podruhé tím či oním nebyl? Páně Lehmannova zlost měla tedy na vybranou. Dával nám facky, až nám otékaly tváře. Popadl rákosku, poručil abychom natáhli ruku , a vysázel pět nebo deset ran na otevřenou dlaň, až červeně naběhla, nakynula jak kvasnicové těsto a bolela k nesnesení. Potom přišla na řadu druhá, protože máme už jako děti ruce dvě. Kdo z leknutí zavřel pěst, toho tloukl přes kotníky a přes prsty. Poručil půl tuctu žáků, aby si lehli vedle sebe na první lavici, a v spravedlivém pořadí a rychlém sledu spráskal šest zadků, až se vzduch oťřásal šestihlasým, příšerným chlapeckým sborem. My ostatní si zacpávali uši. Kdo u tabule nevěděl dál, toho švihal přes lýtka a pod koleny, a kdo se přitom obrátil, byl na tom ještě hůř.

Někdy se panu učiteli rákoska po délce rozčísila. Jednotlivé části hvízdaly vzduchem a kolem našich hlav. A potom do přestávky lítaly pohlavky. Lehmannovy ruce se na kusy nerozletěly! A na začátku příští hodiny si přinesl novou rákosku.

Bývali tenkrát učitelé, kteří si u školníka rozkošnický vybírali své rákosky tak, jako si zhýčkaní kuřáci vybírají své doutníky. Někteří dokonce své rákosky před exekucí namáčeli do umyvadla, protože to potom bolelo dvojnásob. To byli ničemové, kterým bití působilo zvláštní potěšení.